

TERMÉSZETVÉDELMI KÖZLEMÉNYEK

MBT, Budapest
1991.

Foissner, W., Blatterer, H., Berger, H., Kohmann, F. (1991): Taxonomische und ökologische Revision der Ciliaten des Saprobien-system – Band I.: Cyrtophorida, Oligotrichida, Hypotrichida, Colpodea. Informations berichte des Bayer Landesamtes für Wasserwirtschaft, Heft 1/91, 478 pp.

A biológiai vízminősítéshez használt kézikönyvekben az indikátorfajok jegyzéke számos egysejtűt tartalmaz. A hazai vízügyi gyakorlatban ezek közül az autotróf szervezeteket, vagyis az algákat kísérik figyelemmel minőségi és mennyiségi paraméterekre egyaránt. Bár a heterotrófok pl. a zooflagelláták, vagy a csillós egysejtűek bizonyos környezeti feltételek mellett megbízhatóbb indikátorok, mint az algák – mégsem vesszük tekintetbe ezt a tényt a vízminőség megítélésakor.

A vízügyi gyakorlat számára a Bajorországi „Wasserwirtschaftsverwaltung” sorozatban jelennek meg kézikönyvek Ebben a sorozatban jelent meg a szerzők egy régóta várt heterotróf egysejtűekkel foglalkozó összeállítása. A könyv taxonómiai revízió és 478 oldalon 92 gyakori Ciliata faj leírásával és ökológiájával foglalkozik. A bevezetőben bemutatja a protozoológiában használt alapvető eszközöket néhány festési eljárást és a próbák vételének különböző módját. A taxonómiai besoroláshoz fény- és pásztázó-elektronmikroszkópos vizsgálatokat (SEM) egyaránt figyelembe vesz. Sajnos azonban, még a leggazdagabb államok sem engedhetik meg maguknak, hogy SEM-analízist használjanak a vízügy napi gyakorlatában. A SEM használatának olyan korlátai is vannak pl., hogy nem látható vele a makro- és mikronukleusz, amelyeknek formája, száma pedig rendszertanilag igen fontos fajmeghatározó bélyeg. A könyv scanning felvételei egyszerűen csodálatosak! A szerzők nem a klasszikus határozó könyvi kulcsok, hanem rajzos szöveges táblázatok segítségével próbálják könnyíteni a fajok meghatározását. Táblázatosan összefoglalva a Cyrtophorida rend (18) a Hlypotrichida alosztály (46) és a Colpodea osztály (9) faja van felsorolva. Ezek a fajok többnyire kis vizekben, tavak sekély parti sávjában kis-közepes nagyságú protozoológiai felosztás szerint ún. bethosz- és szesztón folyókban, valamint az élő bevonatokban található. Igazi planktonikus Ciliata közül 12 faj szerepel a könyvben (1 Cyrtophorida, 12 pedig az Oligotricha rendből). A Hypotrichákról szóló rész a legfajgazdagabb fejezete a könyvnek. Ezek közül néhány vízínövények bevonataiban fordul elő, egyébként többségükben talajlakó szervezetek, ugyanúgy, mint a Colpodák. A fajokat számos szerzőtől átvett környezeti paraméter táblázat kíséri. A gyakorlatban legjobban használhatók a könyv élő állatokról készült fotói, szerkesztett rajzai.

Az egészében gyönyörű kivitelű könyv hibája néhány módszerbeli tévedés (pl. a nagy folyók partjain kell venni a mintákat, stb.). Nagy, nehéz a könyv (26x34 cm a borító), a lapok nehezen forgathatók eltépés nélkül.

A könyvet elsősorban egyetemi hallgatók, kezdő kutatók számára ajánlom.

Megrendelhető: Bayerische Landesamt für Wasserwirtschaft,
Lazarett str. 67. D-8000 München 19

Csutorné dr. Bereczky Magdolna